

הוא עוד יישוב

שני צעירים שגדלו באותו יישוב ביו"ש פונים לדרכים מנוגדות, אך בסופו של דבר מתמודדים עם דילמות דומות, ועם הפער בין הרצון האישי לבין טובת הכלל הראל אגמון

695 עמ'

עם עובד

יונתן ברג

עוד חמש דקות

למרות שמדובר בעמדה לא פופולרית, בניה בוחר להתיצב לצדו.

תזמון מופרז

ברג מפגין שליטה בלתי מעוררת בעולם המילים והדימויים, אבל קריאה בספר מעוררת תחושה שמשוהו כאן מוכר מדי. ההתבוססות בטרואמה הצבאית, דמויותיהם של בניה ויואב והטשטוש המכוון שברג יוצר בין הספר לבין הביוגרפיה האישית שלו יוצרים טעם חמצמץ בפה. משהו כאן מתזמן מדי, מחושב מדי. עם זאת, הכתיבה של ברג אמינה ומשוחזרת. הוא מצליח לצייר באופן משכנע את החיים ביהודה ושומרון, ואת המאבק המתמיד בין המסורת והשמרנות קול האינדיבידואלי. למרות היחסים המורכבים של בניה ויואב עם היישוב שבו גדלו, הוא עדיין בגדר "הבית" שעיצב את מסלולי חייהם השונים ועם זאת, הדומים כל כך. לפני הפגישה עם אב פלשתיני ששכל את בנו, פגישה שסוגרת את הספר, בניה מבקש "עוד חמש דקות". עוד מרווח קטן של שקט לפני הפגישה עם "הצד השני". רק עוד חמש דקות.

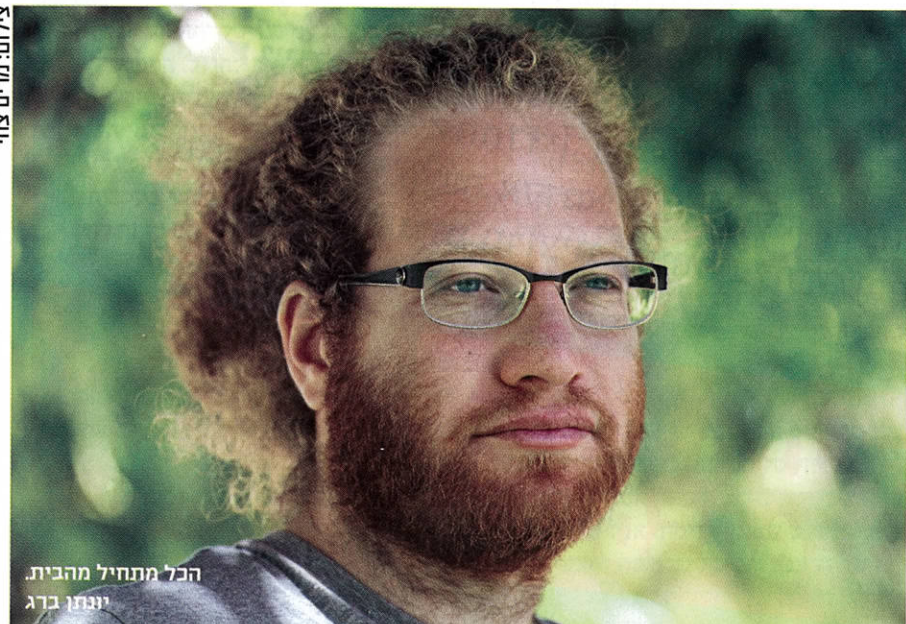
לתחושת הניכור והאטימות מול הסביבה. יואב מנסה לברוח מהחוויה הצבאית הטראומטית באמצעות מסיבות פרועות והתרפקות על זיכרונות מהעבר. למרות מנגנון ההדחקה של יואב, האובססיה שבה ומכה בו במלוא העוצמה ואינה נותנת לו מנוח. בניה, "המודל להצלחה" של מפעל ההתיישבות האידיאולוגי ביש"ע, מתקשה לפתח קשר אינטימי וכן באופן עמוק מול אשתו. בעיניו, ברג מנסה לטעון כי הניכור החיצוני מביא לניכור פנימי. במילים אחרות, הבחירה של מתיישבים רבים ביהודה ושומרון למצב את עצמם כאנטיגונה אידיאולוגית לחברה הישראלית החילונית הנהנתנית, יוצרת אפקט בלתי נמנע של ניכור ואדישות המופנים כלפי האדם עצמו וכלפי סביבתו הקרובה. החינוך האידיאולוגי, לפי ברג, לא מאפשר "דרך אמצע": הוא דורש נאמנות והתמסרות או שהוא מחייב ניתוק מוחלט מהחברה המסורתית וציאה בבדידות לדרך חדשה. על רקע המודל הדואלי שמציב ברג, בולטת לטובה דמותו של נועם, אחד מבני היישוב המנסה לעודד תושבים לעזוב את היישוב בהסכמה וליצור דיאלוג עם האוכלוסייה הפלשתינית.

קלישאה נושנה טוענת כי אין להפריד בין תוכן הספר לבין הביוגרפיה של הסופר, וכדרכן של קלישאות – הן נוטות לקלוע למטרה. יונתן ברג, משורר, סופר וביבליותרפיסט, ממחיש בספרו החדש, "עוד חמש דקות" את הקשר המובהק בין היוצר ליצירה. לברג, שנולד וגדל ביישוב פסגות, רקורד מרשים: הוא פרסם שני ספרי שירה ("מפרשים קשים", שזכה בפרס יהודה עמיחי, ו"שעות ליד העולם"). על "עוד חמש דקות", ספר הפרווה הראשון שלו, זכה בפרס שרת התרבות לשנת תשע"ה. במרכז הספר עומדים שני חברי ילדות, בני התנחלות ללא שם, שמתוך החממה המגוננת יצאו למסלולי חיים שונים לחלוטין. יואב הדתל"ש הוא סטריאוטיפ מהלך של ממש: לאחר שמרד בסביבתו הציונית-דתית ועזב את ההתנחלות שבה גדל, הוא נדד ברחבי העולם למסעות חיפוש סוערים ולבסוף התיישב בתל אביב. הוא לומד קולנוע, מברמן בשעות הפנאי ומבלה את זמנו במסיבות טבע שטופות סמים. באחת מהן משתלט עליו הזיכרון הטראומטי והמודחק של מות מפקדו מהצבא במהלך מבצע צבאי שהסתבך. בניה הוא תמונת התשליל המושלמת של יואב: רב, מחנך, "מתנחל למופת" שהמשיך לגור ביישוב שבו גדל, נשוי ואב לשני ילדים. העלילה מתרחשת ערב פינוי יישובים לטובת הסכם מדיני, ובניה נקרע בין נערי הגבעות לבין אנשי היישוב המתונים. המאבק האידיאולוגי מסלים במהירות לאלמות קשה, ובניה נדרש להכריע בצומת הדרכים המונח לפניו. בין הדחף להישאר נאמן ליישובו בכל מחיר ובין התנגדותו לדרך פעולה אלימה.

בגנות האידיאולוגיה

לכאורה, בניה ויואב מהווים את ההפכים המוחלטים: המורד הדתל"ש מול הרב המתיישב. מבט מעמיק יותר מגלה ששניהם שותפים

צילום: מרים צחי

הכל מתחיל מהבית. יונתן ברג